ECLI:LV:AT:2022:0509.A420138620.19.L
Lieta Nr. A420138620, SKA-648/2022
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS
Rīgā 2022.gada 9.maijā

[1] Senātā saņemta pieteicējas /pers. C/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2021.gada 14.decembra spriedumu, ar kuru noraidīts pieteikums par labvēlīga administratīva akta izdošanu par atlīdzības izmaksu no Ārstniecības riska fonda par kaitējumu (arī morālo kaitējumu), kas pieteicējas veselībai nodarīts, saņemot veselības aprūpes pakalpojumu SIA /Nosaukums A/ 2017.gada 26.jūnijā.

Tiesa secināja, ka nav pamata piešķirt atlīdzību no Ārstniecības riska fonda, jo nav konstatējama cēloņsakarība starp pieteicējai 2017.gada 26.jūnijā veikto paravertebrālo blokādi un vēlāk diagnosticēto polineiropātiju kāju nervos un iegurņa orgānu nejutību. Pēc blokādes veikšanas medicīniskajos dokumentos nav konstatētas nekādas konkrētas izmaiņas pieteicējas veselības stāvoklī vai diagnozēs. Jutības zudums kājās un iegurņa orgānos veidojies pakāpeniski, attīstoties pieteicējas hroniskajām mugurkaula saslimšanām un mugurkaula lejas daļas smadzeņu saspiešanai, jo no turienes nāk nervu saknītes, kas inervē iegurņa orgānus. Blokāde ir veikta skriemeļu L4-L5 līmenī, kas iedarbojas tikai uz nervu saknītēm, kas inervē kājas apakšstilba laterālo apakšējo un ārējo augšstilba daļu, nekādā veidā neveidojot inervāciju uz iegurņa orgāniem.

[2] Izvērtējot kasācijas sūdzības argumentus, senatoru kolēģijai nerodas šaubas par apgabaltiesas sprieduma tiesiskumu. Lietā nav arī risināmi tādi tiesību jautājumi, kuru dēļ kasācijas tiesvedībai būtu nozīme judikatūras veidošanā.

[3] Kasācijas sūdzībā norādīts, ka nav pamata apšaubīt pieteicējas pretenzijas par veselības pasliktināšanos, kas rodas blokādes dēļ. Sāpes mugurā pieteicējai ne tikai nav samazinājušās, bet papildus ir parādījušās arī jaunas problēmas. Minēto apstiprinot pieteicējas ģimenes ārsts un tas izrietot arī no Veselības inspekcijas atzinuma.

Apgabaltiesas spriedumā šis aspekts ir izvērtēts, secinot, ka pieteicējas norādītās veselības problēmas ir saistāmas ar progresējošām deģeneratīva rakstura izmaiņām ķermenī, nevis veikto blokādi. Secinājumu izdarīšanai ņemta vērā informācija, ko sniegusi ģimenes ārste, kā arī izvērtēts Veselības inspekcijas atzinums. Apgabaltiesa citstarp pievienojusies pirmās instances tiesas spriedumā izdarītajam secinājumam, ka no lietas materiāliem nav rodams pamatojums tam, ka izvēlētā ārstēšanas metode radījusi nestandarta reakciju, kas būtu par pamatu pieteicējai radītajam kaitējumam, kuru kāds cits speciālists būtu varējis novērst. Īslaicīgais kājas jutīguma zudums un nespēks uzreiz pēc blokādes nav uzskatāms par kaitējumu veselībai Pacientu tiesību likuma izpratnē, kas nodarīts ārstniecības personas neprofesionālas darbības dēļ, bet gan ir radies kā paredzama medicīniskās manipulācijas blakne. Tādējādi apgabaltiesa ir izvērtējusi pieteicējas norādītos pierādījumus, un Senāta kompetencē neietilpst to pārvērtēšana.

[4] Kasācijas sūdzībā norādīts, ka pieteicēja nebija brīdināta par paravertebrālās blokādes iespējamajām sekām. Ja pieteicēja būtu par tām informēta, viņa varēja no blokādes atteikties.

Apgabaltiesa secināja, ka nav konstatējama objektīva saikne starp pieteicējai veikto blokādi un norādītajām sūdzībām, tādēļ lietas izskatīšanā nav nozīmes apstāklim, vai ārsts ir izskaidrojis pieteicējai, ka pēc blokādes dažas stundas var būt kāju nejutīgums. Senāts šādu apgabaltiesas secinājumu atzīst par pareizu.

Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka atbilstoši Pacientu tiesību likuma 1.panta otrās daļas 2.punktam informācijai par ārstniecības risku un sekām ir jābūt sniegtai tādā veidā un apjomā, lai pacientam dotu iespēju uzzināt par visiem būtiskajiem un iepriekš paredzamajiem riskiem, kas pastāv, īstenojot konkrēto ārstniecību (*Senāta 2022.gada 18.marta sprieduma lietā Nr. SKA-84/2022 (ECLI:LV:AT:2022:1222:0318.A420241018.11.S) 15.punkts*). Slimību profilakses un kontroles centrs ir izstrādājis ieteikumus ārstniecības iestādēm par informēto piekrišanu (*https://www.spkc.gov.lv/lv/media/4045/download*), kuru 3.2.punktā ir norādīts, ka pacienti ir brīdināmi par komplikācijām, kuras notiek biežāk nekā 1% gadījumu vai arī komplikācijām ar smagām sekām – kādas funkcijas zudumu, piemēram, aklumu. Tādējādi informācija ir sniedzama par riskiem, kas var iestāties konkrētās ārstniecības gadījumā. Līdz ar to arī lietas izskatīšanā var būt nozīme tikai tam, vai pacients ir informēts par tādiem riskiem, kas var būt cēloniskā sakarā ar veikto ārstniecību. Tā kā tiesa šādu cēlonisko sakaru nekonstatēja, tai nebija pamata pievērsties jautājumam, vai pieteicēja par strīdus riskiem bija atbilstoši informēta.

[5] Kasācijas sūdzībā norādīts, ka Veselības inspekcija, izskatot sūdzību, rīkojās neprofesionāli un pārkāpa tiesiskās paļāvības principu, jo neveica papildu izmeklējumus, kā arī nerekomendēja pieteicējai pašai veikt papildu izmeklējumus, lai pierādītu savu veselības problēmu cēlonisko sakaru ar blokādes veikšanu.

Apgabaltiesa ir vērtējusi šo argumentu un secinājusi, ka Veselības inspekcijas rīcība ir tiesiska, jo no tiesību normām izriet, ka Veselības inspekcija pati neveic izmeklējumus ekspertīzes ietvaros, kā arī tai nav tiesību administratīvā procesa ietvaros iesniedzējam norādīt, kādus izmeklējumus vēl vajadzētu veikt. Tas ir ārstniecības personas pienākums.

Kasācijas sūdzībā nav norādīts, kāpēc apgabaltiesas secinājumi nav pareizi.

Senatoru kolēģija nesaskata pamatu apšaubīt apgabaltiesas secinājumu, ka Veselības inspekcijas kompetencē nav izmeklējumu veikšana. Ministru kabineta 2013.gada 5.novembra noteikumu Nr. 1268 „Ārstniecības riska fonda darbības noteikumi" 7. un 8.punktā ir noteikts, kādas darbības veic Veselības inspekcija, izskatot atlīdzības prasījuma iesniegumu. Šajos punktos nav paredzēts Veselības inspekcijas pienākums veikt atlīdzības pie prasītāja papildu izmeklējumus. Turklāt 7.1.apakšpunktā ir nepārprotami noteikts, ka inspekcija veic pacienta medicīnisko dokumentu ekspertīzi.

Senatoru kolēģija atzīst, ka apgabaltiesa, secinot, ka Veselības inspekcijai nav tiesību norādīt iesniedzējam, kādus izmeklējumus vēl vajadzētu veikt, nav ņēmusi vērā Administratīvā procesa likuma 59.panta pirmajā daļā noteikto, ka iestāde pēc iespējas dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus, lai iegūtu nepieciešamo informāciju un panāktu tiesisku, taisnīgu un efektīvu lietas izskatīšanu. Taču izskatāmajā gadījumā tas,

ka apgabaltiesa nav izvērtējusi, kādā veidā šis iestādes pienākums būtu īstenojams lietās par atlīdzību no Ārstniecības riska fonda, nav ietekmējis lietas iznākumu. Apgabaltiesa konstatēja, ka blokāde ir veikta skriemeļu L4-L5 līmenī, kas iedarbojas tikai uz nervu saknītēm, kas inervē kājas apakšstilba laterālo apakšējo un ārējo augšstilba daļu, nekādā veidā neveidojot inervāciju uz iegurņa orgāniem. Kasācijas sūdzībā nav norādīts uz pierādījumiem, kas liktu apšaubīt šo apgabaltiesas secinājumu pareizību. Savukārt, nepastāvot anatomiski iespējamai saistībai starp veikto manipulāciju un pieteicējas sūdzībām, nevar pastāvēt izmeklējumi, kas apliecina cēlonisko sakaru. Līdz ar to apgabaltiesai jebkurā gadījumā nebūtu pamata secināt, ka iestādei konkrētajā gadījumā bija pieteicējai jāsniedz ieteikumi par papildu izmeklējumiem.

[6] Kasācijas sūdzībā ir norādīts, ka tiesa ir pieļāvusi kļūdas pierādījumu vērtēšanā, jo nav ņēmusi vērā pretrunas starp eksperta norādīto tiesas sēdē, ka pastāv iespēja, ka paravertebrālās blokādes veikšanas laikā ir iespējams bojāt nervu un Veselības inspekcijas atzinumā konstatēto. Senāts minēto kasācijas sūdzības argumentu uzskata par nepamatotu. Līdzīgs arguments tika izteikts arī apelācijas sūdzībā, apgabaltiesa uz to ir sniegusi pietiekami izvērstu atbildi, citstarp norādot, ka eksperts pirmās instances tiesas sēdē sniedzis teorētisku skaidrojumu, kas nav sasaistīts ar šīs lietas faktiskajiem apstākļiem.

Pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam tiesa nav atstājusi bez ievērības jautājumu par papildu pierādījumu vākšanu. Sprieduma 12.punktā ir vērtēta nepieciešamība vākt papildu pierādījumus un secināts, ka tam nav pamata. Kasācijas sūdzībā nav arī norādīts neviens konkrēts pierādījums, kuram varētu būt nozīme lietas izskatīšanā, kuru pieteicēja pati nevarēja iegūt un attiecīgi būtu lūgusi, lai tiesa to izprasa.

[7] Ievērojot minēto, kasācijas tiesvedības ierosināšanai šajā lietā nav pamata.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /pers. C/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2021.gada 14.decembra spriedumu. Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore A. Kovaļevska Senatore Dz. Amerika Senatore I. Višķere